

מדוע קיבל נכדו של יהודה המכבי, ששחרר מצה"ל בגלל „סעיף קוקו“, דירה לזוגות צעירים - ומדוע אחרים לא

יהודה המכבי (ראה חץ), שהיה חבר באחד מהאירגונים העבריים הכיפיי חוננים מלפני 14.5.1948, ובזכותו זכאים בניו ונכדיו לשיכון במיסגרת תוכנית הזוגות הצעירים.

אילו היו זוגות צעירים שחורים, היינו יכולים למצוא הגדרות והסברים מן הסוג הבא:

...שני בני הזוג תושבים ישראלים בעלי תעודת זהות ישראלית, ולפחות אחד מבני הזוג עונה על התנאי של גבינת קוטג' על פי ההגדרה.

גבינת קוטג': אחד מבני הזוג או מבני משפחתו הקרובים (אב, אם, אח, אחות, סב, סבתא) חסר חוש קצב / אינו משחק כדורסל / ללא שיער מקורר זה / מתעב בלוז ושירי נשמה / לא שירת באחת מ- חוות-הטבק בדרום ארה"ב לפני 1863.

חלום ביעותים

אחד החלומות המבעתים את שנתו של הכותב, עוסק בעתידנות ועניינו כסימפוזיון הנערך באחת מכירות-המערב, ובו נוטלים חלק סופרים-לשעבר, מנהיגים-לשעבר ומתלבטים-לשעבר. כולם ישראלים-לשעבר, לכולם עבר מפואר, כולם היו ממקימי וממחריבי העסק, ואל אותו סימפוזיון נועקים כל נספחייהת-רבות-לשעבר מכל הקוניסוליות שנתרו לפליטה עם חורי מן המדינה, ואלו מתקבצים ביטיסות מחוץ-אליהן כל בני דור תש"ח-תשל"ה, אלה שנתרו אחרי כל המלחמות, אלה שהיו כי ראשונה ובאחרונה וכלל השאר — וטרם החליטו.

ובאולם הממוזג, אל מול המיקרופונים ודיגלי הלאום-לשעבר, הם מנהלים רכישיח מר ונוקב, תחת הסיסמה „איפה טעינו?"

למוסדות לימוד או לעבודה בשירות המדינה, מכיר את הסעיפים „ארץ הלידה“, „ארץ לידת האב / האם“.

בוודאי יטען הקורא כי במדינת מהגרים כמדינת ישראל יש לפעמים צורך בסעיף אוטוביוגרפי כ„ארץ הלידה“ למטרות ענייניות שונות. ייתכן שכך הוא, אבל למי לעזאזל איכפת איפה נולדו ההורים?

האמת היא שלאיש לא איכפת איפה נולדו ההורים. איכפת, כנראה, דבר אחר, שמשתדלים להסוותו היטב: המוצא. ייתכן שאין זה נאה ואולי אפילו לו גם במקצת לשאול ישירות על „המוצא הערתי“ כדי שממלא הטופס יכתוב ספרדי / אשכנזי, ולכן שואלים על ארץ לידת האב. גם אם הממלא הוא יליד הארץ, לא יתחמק בכך, שכן ל„ארץ לידת האב“ יאלץ לכתוב „עיר ראק“ או „פולין“. אולי בעוד עשרות שנים, ישאלו הטפסים גם על „ארץ לידת הסב“, כדי שהדורות הבאים לא יסבנו בעניין מוצאם.

* * *

ואילו, חלילה וחס, היו כושים שחורים בין אזרחי ארצנו חיווריי-הפנים, היו נראים השאלונים והטפסים ורשימת ההגדרות והקריטריונים לחובה ולזכות אחרת מאשר הם נראים היום.

ניסוח ההגדרה מאד זהיר. לא מתנים את הזכאות לדירה בשירות צה"ל של אחד מבני-הזוג — שהרי ישנם מקרים, לא עלינו, של צעירים עבריים שלא שירתו בצה"ל מחמת בריאות לקויה, או מטעמי דת, מצד פון וכד'. לכן קבע המתקן הנאור, כי לצורך קביעת הזכאות לדירה די בכך שסבו של אחד מבני-הזוג היה חבר „השומר“ או נהג בגדוד נהגי הפרדות. בהגדרה מחוכמת זו מנופה אוטומטית ציבור גדול של זוגות צעירים ערבים, אזרחי ישראל, ילידי הארץ, העונים על כל שאר הקריטריונים, אם כי מובן שלא שירתו בצה"ל וסבתם לא היתה פעילה בעלייה ב'.

במילים אחרות: תוכנית דמוגראפית מובהקת. תוכנית שיכון, כביכול כלל-ישראלית, אך למעשה מונעת מזוגות ערביים אפשרות לזכות בדירות השיכונים אשר גבנים (כפי שמתפרסם בחוברת) בערים יהודיות בלבד. גם אם יבוא מחר איזה פקיד ויביא טבלאות ומיספרים כדי להוכיח שמנסים למצוא פתרונות דיוור כלשהם לזוגות ערביים — בכפריהם, או במיסגרת נפרדת אחרת — לא יהיה בכך כדי לחפות על האפלייה. הפוגעת בזכותו של כל אזרח המדינה לעזרה בדיוור ולבחירת מקום הדיוור מתוך כלל הדירות העומות למטרה זו, בשל מוצאו.

* * *

ההגדרה „יוצא צבא“, המקובלת גם במיכרזים למישרות (בשירות המדינה או בשוק הפרטי), מונעת מראש כל אפשרות כי ערבי יסתגל למישרה, שבה אינו רצוי מסיבה כלשהי. אבל בהזדמנות זו כדאי להזכיר עוד נקודה מעניינת במערכת הניפוי הממלכתית, וזו נוגעת ליהודים דווקא. כל מי שניגש למלא טפסי בקשה

בציור החביב שלהלן ניתן לזהות זוג צעיר ותם. בני-הזוג חבוקים באושר, ובחלומם רואים בית מלא צאצאים חמודים. נראה כי כוונת הצייר היא לבטא את שאיפתו של כל זוג צעיר לדירה משלו, מה גם שציור זה מעטר את החוברת „תוכנית סיוע לזוגות צעירים 1976“ שהוציא מישרד-השיכון, ובה ניתן מידע אודות הסיוע לרכישת דירה.

למעשה מייצגים בני-הזוג המאורשים שבציור חלק מוגדר מאוד מכלל הזוגות הצעירים במדינת ישראל. אי-לו רצו המחברים לדייק, היה עליהם לכנותה „תוכנית סיוע לזוגות צעירים יוצאי-צבא“, או בלשון חדה יותר „תוכנית סיוע לזוגות צעירים שאינם ערבים.“ וזו הגדרת „זוג צעיר“ לפי מישרד-השיכון:

1 הגדרות והסברים

<p>זוג שנישא לאחר 1.10.1970 ואין לו דירה בבעלות * או בדמי מפתח, ולא היתה בבעלות אחד מבני הזוג או בבעלות שניהם או במשותף עם אחר דירה בעבר. שני בני הזוג תושבים ישראלים בעלי תעודת זהות ישראלית, ולפחות אחד מבני הזוג עונה על התנאי של יוצא צבא על פי ההגדרה.</p>	<p>זוג צעיר</p>
---	------------------------

יוצא צבא

אחד מבני הזוג או מבני משפחתו הקרובים (אב, אם, אח, אחות, סב, סבתא) שרת בצה"ל / במשטרה / בשירות בתי-הסוהר / באחד הארגונים העבריים הבטחוניים מלפני 14.5.1948.